

ע ב ר י ת לבתי ספר ערביים

ספרות ב'

יחידת לימוד אחת
רק כהשלמה ל-5 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
- | | | | | | |
|-----------|---|-------------------|---|-----|---------------|
| פרק ראשון | — | טקסטים מן המקורות | — | 20 | נקודות |
| פרק שני | — | פרוזה | — | 40 | נקודות |
| פרק שלישי | — | שירה | — | 40 | <u>נקודות</u> |
| | — | סה"כ | — | 100 | נקודות |
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; רשום את מספרה בלבד.
(2) שים לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

הערה: בקטעים מהתנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – טקסטים מן המקורות (20 נקודות)

שים לב! בפרק זה שלושה תחומים:

I – תנ"ך (בראשית א ו רות)

א

II – ספר משלי

א

III – מסכת אבות

בחר בתחום אחד שלמדת, וענה על השאלות בתחום זה על פי ההוראות.

I. תנ"ך: בראשית א ו רות

אם בחרת בבראשית, ענה על שתי השאלות 1-2.

בראשית

קרא את הקטע שלפניך, וענה על שתי השאלות 1-2 שאחריו (לכל שאלה – 10 נקודות).

בראשית, פרק מ"ה, פסוקים ט"ז-כ"ח

טז וְהָקֵל נִשְׁמָע בֵּית פְּרָעָה לֵאמֹר בָּאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיֵּטֶב בְּעֵינֵי
יז פְּרָעָה וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו: וַיֹּאמֶר פְּרָעָה אֶל-יוֹסֵף אָמֵר אֶל-אֲחֵיךָ
יח זֹאת עָשׂוּ טַעֲנוּ אֶת-בְּעִירְכֶם וּלְכֹר-בָּאוּ אֶרֶצָה כְּנָעַן: וּקְחוּ
אֶת-אֲבִיכֶם וְאֶת-בְּתִיכֶם וּבָאוּ אֵלַי וְאֶתְנָה לָכֶם אֶת-טוֹב
יט אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאָכְלוּ אֶת-חֶלֶב הָאָרֶץ: וְאֶתָּה צִוִּיתָה זֹאת עָשׂוּ
קְחוּ-לָכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עֲגֻלוֹת לְטַפְכֶם וְלִנְשֵׁיכֶם וּנְשֵׁאתֶם
כ אֶת-אֲבִיכֶם וּבָאתֶם: וְעֵינֶיכֶם אֶל-תַּחֲסַם עַל-כְּלִיכֶם כִּי-טוֹב
כא כָּל-אֶרֶץ מִצְרַיִם לָכֶם הוּא: וַיַּעֲשׂוּ-כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּתֵן לָהֶם
כב יוֹסֵף עֲגֻלוֹת עַל-פִּי פְרָעָה וַיָּתֵן לָהֶם צֹדֶה לְדֶרֶךְ: לְכֻלָּם נָתַן
לְאִישׁ חֲלָפוֹת שְׂמֻלָּתוֹ וּלְבְנֵימָן נָתַן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף וְחֲמִשׁ
חֲלָפֹת שְׂמֻלָּתוֹ:

(שים לב: המשך הקטע והשאלות בעמוד הבא.)

בג וּלְאָבִיו שָׁלַח כְּזֹאת עֲשָׂרָה חֲמִידִים נְשָׂאִים
 כד מְטוֹב מִצָּרִים וְעָשָׂר אֶתְנָת נְשָׂאֹת בָּר וּלְחֵם וּמִזֶּן לְאָבִיו
 כה לְדָרֶךְ: וַיִּשְׁלַח אֶת-אָחִיו וַיִּלְכּוּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-תְּרִגְזוֹ
 כו בְּדָרֶךְ: וַיַּעֲלוּ מִמִּצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן אֶל-יַעֲקֹב אָבִיהֶם:
 כז וַיַּגִּדוּ לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִיְהוּא מִשְׁל בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם
 כח וַיַּפֵּג לְבָבוֹ כִּי לֹא-הָאֱמִין לָהֶם: וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו אֵת כָּל-דִּבְרֵי
 יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים וַיֵּדָא אֶת-הַעֲגָלוֹת אֲשֶׁר-שָׁלַח יוֹסֵף
 לְשֵׂאת אֹתוֹ וְתַחִי רוּחַ יַעֲקֹב אָבִיהֶם: וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד-
 יוֹסֵף בְּנִי חַי אֲלֵכָה וְאֶרְאֶנּוּ בְּטָרִם אֲמוֹת:

1. א. לפניך קטע מפסוק י"ט: "וְאֵתָה צְוִיתָה זֹאת עֲשׂוּ".

פֶּרֶשׁ משפט זה, והסבר מה אפשר ללמוד ממנו ומפסוקים י"ח-כ' על
 תגובת פרעה על הידיעה שהאחים של יוסף נמצאים במצרים. (5 נקודות)

ב. קרא פסוק כ"ב.

מה נתן יוסף לכל אחד מן האחים? מה ההבדל בין מה שקיבלו האחים
 מיוסף ובין מה שקיבל ממנו בנימין? הסבר את המשמעות של הבדל זה.
 (5 נקודות)

2. מה הן שתי התגובות המנוגדות של יעקב על הידיעה כי יוסף עוד חי, לפי פסוקים
 כ"ג-כ"ח? הסֵבֶר תגובות אלה, ובסס את דבריך על הפסוקים.

אם בחרת ברות, ענה על שתי השאלות 4-3.

רות

ענה על שתי השאלות 4-3 (לכל שאלה – 10 נקודות).

3. קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

רות, פרק ב', פסוקים א'-ו'

א וּלְנַעֲמִי מִידַע לְאִישָׁה אִישׁ גִּבּוֹר חָיִל מִמִּשְׁפַּחַת מוֹדַע
ב אֱלִימֶלֶךְ וְשָׁמוּ בָּעִז: וַתֹּאמֶר רֹות הַמּוֹאבִיָּה אֶל־נַעֲמִי אֵלֶיךָ־
נָא הַשָּׂדֶה וְאֶל־קֹטֶה בַּשָּׂבִלִים אַחֵר אֲשֶׁר אֲמַצֶּה־חֵן בְּעֵינָיו
ג וַתֹּאמֶר לָהּ לְכִי בְתִי: וְתֵלֶךְ וְתִבּוֹא וְתִלְקֹט בַּשָּׂדֶה אַחֲרֵי
הַקֹּצְרִים וַיִּקֶּר מִקֶּרֶה חֲלֶקֶת הַשָּׂדֶה לְבָעִז אֲשֶׁר מִמִּשְׁפַּחַת
ד אֱלִימֶלֶךְ: וְהִנֵּה־בָּעִז בָּא מִבֵּית לֶחֶם וַיֹּאמֶר לְקוֹצְרִים הֵן
ה עִמָּכֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרְכֶךָ הֵן: וַיֹּאמֶר בָּעִז לְנַעֲרוֹ הִנָּצַב
ו על־הַקּוֹצְרִים לְמִי הַנַּעֲרָה הַזֹּאת: וַיַּעַן הַנַּעַר הִנָּצַב עַל־
מוֹאֲב: וַיֹּאמֶר נַעֲרָה מוֹאבִיָּה הִיא הַשִּׁבְיָה עַם־נַעֲמִי מִשְׁדֵּי

אחד החוקים החברתיים במקרא הוא מצנת לקט: בעל השדה חייב להשאיר
בשדה את השיבולים שנפלו בעת הקציר בשביל העניים והגרים.
הסבר כיצד מצוות לקט באה לידי ביטוי בקטע שקראת.

4. קרא את הקטע שלפניך וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

רות, פרק ג', פסוקים א'-ו'

א וַתֹּאמֶר לָהּ נַעֲמִי חֲמוּתָהּ
 ב בָּתִּי הֲלֹא אֶבְקֹשׁ לָךְ מְנוּחַ אֲשֶׁר יִיטֵב לָךְ: וְעַתָּה הֲלֹא בָעוּ
 מִדַּעַתְנוּ אֲשֶׁר הָיִית אֶת-נַעֲרוֹתַי הַנֶּה-הוּא זָרָה אֶת-גִּזְרֵן
 ג הַשְּׁעָרִים הַלַּיְלָה: וְרַחֲמָתִי וְסִכָּתִי וְשִׁמְתִי שְׂמַלְתְּךָ עָלַיךְ
 וַיַּרְדְּתִי הַגִּזְרֵן אֶל-תּוֹדְעֵי לְאִישׁ עַד בִּלְתִּי לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת:
 ד וַיְהִי בְשָׁכְבוֹ וַיִּדְעַתְּ אֶת-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכַּב-שָׁם וּבָאת
 וּגְלִית מְרִגְלָתוֹ וּשְׁכַבְתִּי וְהוּא יִגִּיד לָךְ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂיוּ:
 ה וַתֹּאמֶר אֵלֶיהָ כֹּל אֲשֶׁר-תֹּאמְרִי אֶעֱשֶׂה: וַתָּרֶד הַגִּזְרֵן וַתַּעַשׂ
 כָּכָל אֲשֶׁר-צִוְתָהּ חֲמוּתָהּ:

- א. בפסוק א' נעמי אומרת לרות: "הלא אֶבְקֹשׁ לָךְ מְנוּחַ אֲשֶׁר יִיטֵב לָךְ".
 פָּרַשׁ את המילה "מְנוּחַ", והסבר את המטרה של נעמי בדברים אלה. (5 נקודות)
- ב. לפי המסופר בקטע, פָּרַט את התכנית שתכננה נעמי כדי להשיג את המטרה שכתבת עליה בסעיף א. (5 נקודות)

אם בחרת במשלי, ענה על שתי השאלות 5-6.

II. ספר משלי

ענה על שתי השאלות 5-6 (לכל שאלה – 10 נקודות).

5. ענה על שני הסעיפים א-ב.

א. לפניך פסוק מספר משלי. קרא אותו, וענה על השאלה שאחריו.

משלי, פרק י', פסוק ה'

אֵיךְ בָּקִיץ בֶּן מִשְׁכֵּל נִרְדָּם בְּקִצֹּר בֶּן יִבְיֹשׁ:

פסוק זה בנוי על ניגודים.

מה הם הניגודים בפסוק זה, ומהו מוסר ההשכל הנלמד מן הניגודים בפסוק?
(5 נקודות)

ב. לפניך פסוק מספר משלי. קרא אותו, וענה על השאלה שאחריו.

משלי, פרק י"ב, פסוק י"א

עֲבֹד אֲדָמָתוֹ יִשְׁפַּע לָחֶם וּמִרְדָּף רִיקִים חֶסֶד-לֵב:

בפסוק זה יש קשר בין המעשים של האדם ובין התוצאות של מעשים אלה.
הסבר קשר זה. (5 נקודות)

6. לפניך שני פסוקים מספר משלי, קרא אותם, וענה על השאלה שאחריהם.

משלי, פרק א', פסוקים ח'-ט'

שִׁמְעֵ בְנֵי מוֹסֵר אֲבִיךָ וְאַל-תִּפְטֹשׁ תוֹרַת אֲמֹךְ: כִּי וְלוֹיֵת חָן
יְהִי לְרֹאשְׁךָ וְעֵנְקֶיךָ לְגִדְרֵיךָ:

מהו מוסר ההשכל הנלמד מפסוקים אלה? הסבר כיצד התכשיטים המוזכרים בפסוקים תורמים להבנת מוסר ההשכל.

אם בחרת **במסכת אבות**, ענה על שתי השאלות 7-8.

III. מסכת אבות

ענה על שתי השאלות 7-8 (לכל שאלה – 10 נקודות).

7. לפניך משנה ז' בפרק א'. קרא אותה, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריה.

נְתַאי הָאֲרֵבְלִי אָמַר:

(1) הָרַחֵק מִשְׂכָּן רָע,

(2) וְאַל תִּתְחַבֵּר לְרָשָׁע,

(3) וְאַל תִּתְיַאֵשׁ מִן הַפְּרָעוֹת.

א. הסבר את שתי העצות הראשונות (1)-(2) במשנה זו. (5 נקודות)

ב. מה הקשר בין העצה "ואל תתיאש מן הפורענות" (שתבוא על הרשע) ובין

שתי העצות שקדמו לה? (5 נקודות)

8. לפניך קטע ממשנה ה' בפרק ב'. קרא אותו, וענה על השאלה שאחריו.

הוא [הַלֵּל] הָיָה אָמַר:

אֵין בּוֹר יָרָא חֲטָא,

וְלֹא עִם הָאָרֶץ חֲסִיד,

וְלֹא הַבִּישׁוֹן לְמִד,

וְלֹא הַקִּפְדֵּן מִלְּמִד,

וְלֹא כָּל הַמְרַבֵּה בְּסִחוּרָה מִחֻכִּים [...]

המשנה מונה חמישה מאפיינים ותכונות של אנשים, המונעים מהם ללמוד או

ללמד תורה.

הסבר שלושה מן המאפיינים או התכונות האלה.

פרק שני – פרוזה: סיפור קצר אן רומאן (40 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 9-12.

תוכל לענות על שאלה מתחום הסיפור הקצר (שאלות 9-11) או על השאלה הקשורה לרומאן (שאלה 12).

סיפור קצר (40 נקודות)

אם בחרת באחת מהשאלות 9-11, ענה על שני הסעיפים א-ב הקשורים לשאלה שבחרת.

9. סיפור על נהג אוטובוס שרצה להיות אלוהים / אתגר קרת

ענה על שני הסעיפים א-ב (לכל סעיף – 20 נקודות).

א. לפניך קטע הסיום של הסיפור. קרא אותו, וענה על השאלה שאחריו.

בדרך חֲזָרָה, כשכבר ממש התחשק לו להגיע הביתה, הוא ראה מרחוק את האוטובוס שלו עוצר בתחנה ומוריד נוסעים, וידע שגם אם היה לו כוח ויחשק לרוץ, הוא בחיים לא היה משיג אותו. אז הוא המשיך ללכת לְאֵט, מרגיש איזה מיליון שְרִירִים עייפים בכל צֶעֶד. וכשהגיע בסוף לתחנה, ראה שהאוטובוס עוד שָם, מחכה לו. והנהג, למרות כל המְלוּלִים הכועסים וההִפְצָרוֹת הקולֵנוֹת של הנוסעים, חיכה שְאֵדִי יעלה ולא נגע בַדְוָשָׁה של הגז עד שמצא מקום לשבת. וכשהתחילו לנסוע שלח לאדי איזה קריצה עצובה במראה, שהצליחה להפוך את כל העניין הזה לכמעט נִסְבָּל.

לפי קטע זה, תאר את ההתנהגות של הנהג בסיום הסיפור כלפי אדי וכלפי הנוסעים האחרים, והסבר כיצד השינוי בהתנהגותו של הנהג (בסיום הסיפור לעומת תחילתו) השפיע על אדי. בסס את דבריך.

ב. בסיפור זה המספר מותח ביקורת חברתית. אחד האמצעים לכך הוא השימוש באירוניה.

הסבר את הביקורת החברתית המשתמעת מן הסיפור.

הָבֵא מן הסיפור שתי דוגמאות לשימוש באירוניה, והסבר במה הן מבטאות ביקורת חברתית.

10. חרסינה / לאה איני

ענה על שני הסעיפים א-ב (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

א. לפניך קטע הסיום של הסיפור. קרא אותו, וענה על השאלה שאחריו.

חיוך נסדק בפְּנֵיהָ הלבנות של החולה. "ומי זו?", שואלת צילה, קצת מתרוממת למראֵה העיניים, קצה הקוקו.
"אה", אומר יעקב, ניגש לדלת ופותח לרווחה. "הנה תכירו. זוהי דינה, וזוהי אשתי, צילה."

[...] בצעדים זהירים קרבה הילדה אל המיטה, נמשכת אל החולה כבקָסָם. החיוך שִנְפָּעַר קודם לכן בשִפְתֵי האישה מתרחב קצת, וזָרָם של רוֹך נפלט החוצה, שקוף וחסר אֻנִים. תרחור מבוהל מאצל הזקן מרעיד את גְּוָה, עיניה נעצמות.

הילדה, כבעולם משלה, רתוקה לנוזל שניגֵר וניגֵר, מסמן שביל דק לח בסִנְטֵר החיוור. לבסוף היא מתחייכת בביישנות, נוטלת את החיתול הלבן שלצִידֵי הֶכֶר ועוצרת בו ומוחה, בעדינות אין קץ.

הסיפור מסתיים ברגע של חסד, על אף העצב השורר בו.

תאר על פי הקטע את רגע החסד שבסיומו. הדגם את דבריך. (16 נקודות)

ב. הפטיש והחרסינה מייצגים שתי תכונות מנוגדות.

איזו תכונה מייצג הפטיש, ואיזו תכונה מייצגת החרסינה?

הסבר כיצד שתי תכונות אלה באות לידי ביטוי בעימות בין דינה לדוור.

(24 נקודות)

11. תפוחים מן המדבר / סביון ליברכט

ענה על שני הסעיפים א-ב (לכל סעיף – 20 נקודות).

א. תאר את השינוי שעברה רבקה בסיפור, והסבר כיצד שינוי זה הביא לשינוי אצל אמה ויקטוריה. בסס את דבריך על הסיפור.

ב. קרא את שני הקטעים I-II שלפניך, הלקוחים מן הסיפור, וענה על השאלה שאחריהם.

קטע I:

כל הדרך משכונת שערי חסד בירושלים ועד משטח החול הגדול
נָשָׁם הכריז הנהג "נווה מדבר", וחיפש אותה במְרָאָה שמוֹלוֹ,
הייתה ויקטוריה אברבנאל – לְבָה סוּעַר בָּהּ וּאֶגְרוֹפִיָּה קְשִׁים
– נתונה בעניין אחד. ארבע פְּעָמִים ירדה ועלתה באוטובוסים
הבאים אל התחנות ויוצאים מהן, שוב ושוב התירה את מטפחת
השבת שהתפרעה ברוח ועטפה בה את ראשה, העלתה מפיס
תיק הַרְשָׁת שֶׁלָּהּ לֶחֶם בְּנִיר חוֹם ותפוח שלְבוֹ רַע, וְהִסְמִיכָה
תפילת הפְּרִי לַתפִּילת הַדֶּרֶךְ על פי הדינים.

קטע II:

כל הדרך חֲזָרָה יִשְׁבָּה, עֵינֶיהָ עוֹד מִחֲזִיקוֹת זַעֲפֹן, וּלְבָה כִּבֵּר
מְפוּיָס, סָלָה שְׁכִיב לַצַּד רַגְלִיהָ וּשְׁקָ תפוחים קְשִׁים כְּאֲבָנִים
שֶׁנֶּתַן לָהּ דוֹבִי עַל בְּרִפְיָהּ, וִידֵיהָ אוֹסְפוֹת אֶת פִּיּוֹ לְבַל יִתְפָּזְרוּ.
זָכְרָה אֶת בְּתָהּ הַשּׁוֹאֵלֶת: "אֵת רוֹאֵה שֶׁהָכֹל בְּסֹדֶר, נִכּוֹן?

התפוחים המוזכרים בשני הקטעים שקראת הם מוטיב מרכזי בסיפור כולו.
תאר באמצעות מוטיב התפוחים את רגשותיה ותחושותיה של ויקטוריה בדרך אל
הקיבוץ ובדרך חזרה הביתה.

רומאן (40 נקודות)

שים לב: תוכל לענות על שאלה זו במקום על שאלות 9-11.

ענה על שאלה 12.

ענה על שאלה זו על פי אחד מהרומאנים האלה:
יש ילדים זיגזג / דוד גרוסמן; מישהו לרוץ אתו / דוד גרוסמן;
ערבים רוקדים / סייד קשוע; בצל השיזוף / ג'רייס טנוס;
קופסה שחורה / עמוס עוז; המאהב / א"ב יהושע;
חסות / סמי מיכאל

12. ברומאן שלמדת משתלבות עלילות אחדות.
תאר בפירוט שתי עלילות מקבילות ברומאן שלמדת, והסבר כיצד השילוב של שתי העלילות
ברומאן בונה את המסר שלו.

/המשך בעמוד 12/

פרק שלישי – שירה (40 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 13-15.

13. קרא את השיר שלפניך, וענה על הסעיפים א-ב שאחרי.

יש פרחים / נתן יונתן

בית 1	הָרָאִיתָ אֵיזָה יָפִי שָׁרַעַד בְּרוּחַ סִתְיוֹ שִׁדָּה זָהָב דָּעָף בָּאֶפֶל וְהַדְלִיק נֵרוֹת חֶצֶב	בית 5	הָרָאִיתָ מָה הִלְכָן נַעֲרִי, זֶה שִׁדָּה בּוֹכִים דְּמַעוֹתָיו הִפְכוּ לְאֶבֶן אֲבָנָיו בָּכוּ פְּרָחִים
בית 2	הָרָאִיתָ אֵיזָה אָדָם שָׁצַעַק לְמִרְחָקִים שִׁדָּה דָּמִים הִיָּה שָׁם קֶדֶם וְעִכְשׁוֹ הוּא שִׁדָּה פְּרָגִים	בית 6	אֶל תִּקְטֹף נַעֲרִי, יֵשׁ פְּרָחִים שְׁבָנֵי חִלּוֹף יֵשׁ פְּרָחִים שְׁעַד אֵינְסוֹף נִשְׁאַרִים.
בית 3	אֶל תִּקְטֹף נַעֲרִי, אֶל תִּקְטֹף יֵשׁ פְּרָחִים שְׁבָנֵי חִלּוֹף יֵשׁ פְּרָחִים שְׁעַד אֵינְסוֹף נִשְׁאַרִים בְּמִגְנִינָה		
בית 4	הָרָאִיתָ מָה הִשְׁחִיר שָׁם שִׁדָּה קוֹצִים הוּא נַעֲרִי שֶׁהָיָה עֲזוּב בְּקִיץ וְעִכְשׁוֹ הוּא שִׁדָּה חֲרִישׁ		

ענה על שני הסעיפים א-ב (לכל סעיף – 20 נקודות).

א. בשני בתי הפזמון בשיר [בתים (3) ו-(6)] הדובר מבקש בקשה מהנער. הסבר את הבקשה ואת משמעותה בשיר. בתשובתך התייחס למטפורה של הפרח.

ב. בכל אחד מהבתים בשיר מוזכר שינוי הקשור לשדה. הסבר במה השינוי המתואר בבית (2) תורם להבנת השיר.

14. קרא את השיר שלפניך, וענה על הסעיפים א-ב שאחריו.

חופים הם לפעמים / נתן יונתן

בית 1 חופים הם לפעמים געגועים לנחל שאהב.

יש במקומות שלנו נחלי אכזב;

ראיתי פעם חוף

שעזבו הנחל ושכחו

והוא נשאר עם לב שבור של אבנים וחול.

גם האדם יכול

שישאר נטוש ובלי כוחות

כמו החוף.

בית 2 אף הצדפים

כמו שחפים או כחופים,

גם הצדפים הם לפעמים געגועים

לבית שהיה,

ורק היס

שר שמה את שיריו.

בית 3 כך בין צדפי לבו של האדם שרים לו נעוריו.

ענה על שני הסעיפים א-ב (לכל סעיף – 20 נקודות).

א. בבית הראשון (בית 1) יש הקבלה בין האדם לחוף.

הסבר הקבלה זו. בתשובתך התייחס גם לאחת מדרכי העיצוב של תמונת החוף: האנשה, דימוי, פסיחה.

ב. לפניך השורות האחרונות של השיר.

ורק היס שר שמה את שיריו. כך בין צדפי לבו של האדם שרים לו נעוריו.

בשורות אלה יש דמיון בין האדם לים.

ציין מהו הדמיון בין האדם לים, והסבר מהי המשמעות של דמיון זה.

בתשובתך התייחס גם למטפורה "בין צדפי לבו של האדם".

(שים לב: שאלה 15 בעמוד הבא.)

15. קרא את השיר שלפניך, וענה על הסעיפים א-ב שאחריו.

כי האדם עץ השדה / נתן זך

בית 1	כי האדם עץ השדה: כמו האדם גם העץ צומח כמו העץ האדם נגדע ואני לא יודע איפה הייתי ואיפה אהיה כמו עץ השדה.
בית 2	כי האדם עץ השדה: כמו העץ הוא שואף למעלה כמו האדם הוא נשחרף באש ואני לא יודע איפה הייתי ואיפה אהיה כמו עץ השדה.
בית 3	כי האדם עץ השדה: כמו העץ הוא צמא למים כמו האדם הוא נשאר צמא ואני לא יודע איפה הייתי ואיפה אהיה כמו עץ השדה.
בית 4	אהבתי וגם שנאתי סעמתי מזה ומזה קברו אותי בחלקה של עפר ומר לי, מר לי בפיה כמו עץ השדה, כמו עץ השדה.

ענה על שני הסעיפים א-ב (לכל סעיף – 20 נקודות).

א. הסבר את הדמיון בין האדם לעץ, על פי בתים (1)-(3).

ב. כל אחד מהבתים בשיר מסתיים במילים "כמו עץ השדה".

בבית הרביעי השימוש החוזר במילים אלה מדגיש את השונה שבין האדם לעץ.

הבא מבית זה שני הבדלים בין האדם ובין העץ, והסבר אותם בהקשר של השיר כולו.
בסס את דבריך.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך